

LA BARRETINA

SETMANARI POPULAR HUMORÍSTICH Y LITERARI
Deslligat de tot partit polítich

SORTIRÁ CADA DIUMENGE

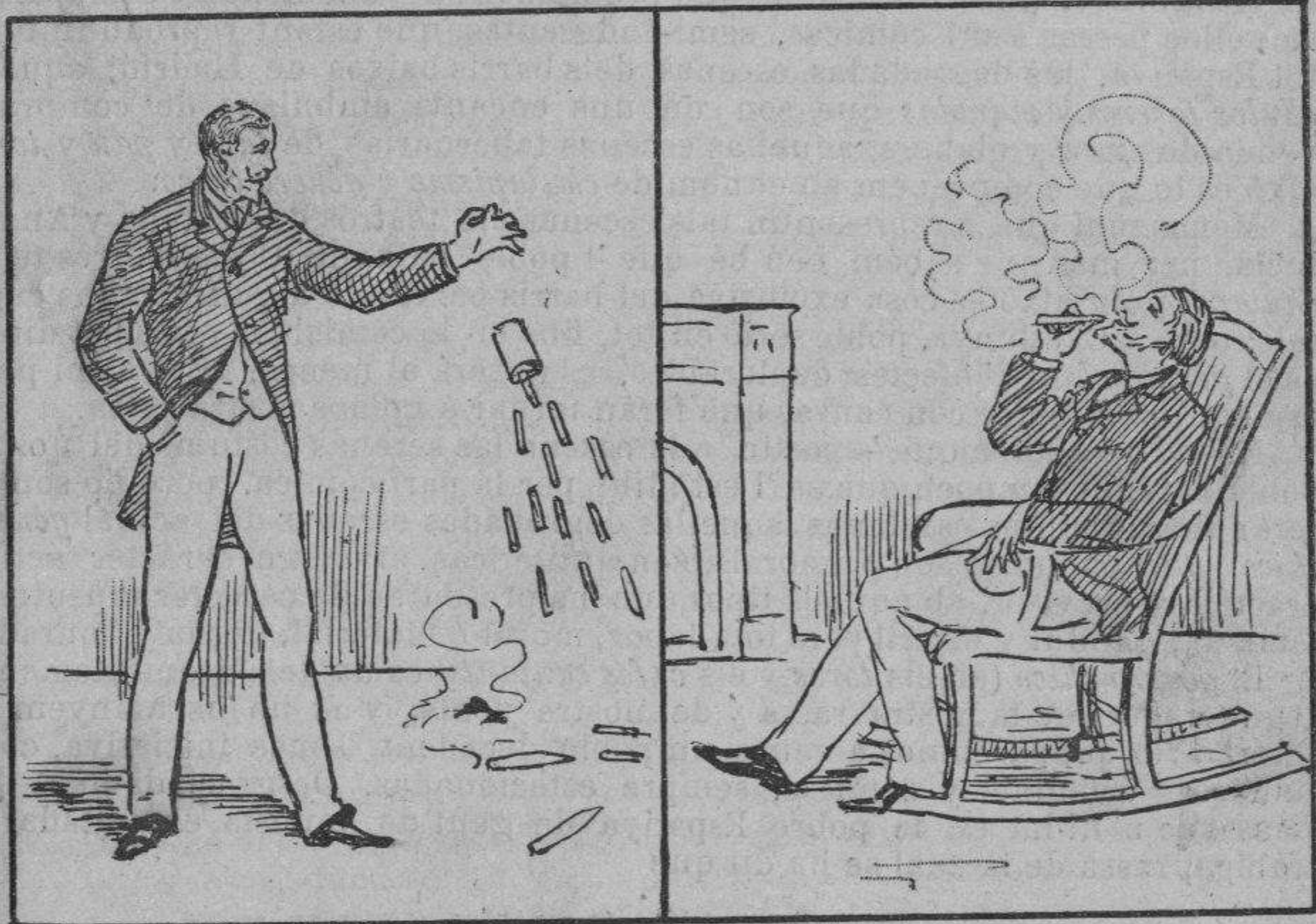
ENCÁRRECHS Y CORRESPONDENCIA.—MOLAS, 24, ENTR.º, 1.ª

Número solt 5 céntims
Atrassats 10 céntims

SUSCRIPCIÓ: Un any 3 pessetas.—Mitj any 1'50
Los suscriptors del interior, rebrán lo folleti encuadernat

31 Mars

15 Abril

Ja no fumo més! Guerra á la Tabacalera!

Ben mirat, al cap-de-vall son dos céntims y mitx; no val la pena.

TERCER FOLLETÍ DE **UN NIU DE RAHONS**

LA SETMANA

UN GRAN PROJECTE

IV

Tercer defecte del teatro profà: el *chulapisme*, es à dí el *gènero chico*.

Y avants convé advertir que no confoném al *gènero chico* ab las obras que no son *gènero grande*; allavors ab lo sol motiu de tindre una sarsuela un sol acte, ó de desentrotllar un argument humorístich, deuria proscribirse, cosa evidentment injusta. Pessas musicals en un acte pot haverhi, que desentrotllin ab poética y valenta concisió un argument dramátich ó una acció trágica, y cual mérit absolut y moral sia cent cops més gran que aquestas abundans sarsuelas en tres y més actes que 's representan sovint y que exepció feta de quatre ó cinch, cauen desseguida en l' olvit més absolut. Altres pot havernhi en un acte, que, no obstant no tenir argument ó tenirlo lleuger y humorístich, sían en mérit esencial preferibles á las grans obras, y molt més en mérit relatiu, segons la clase de públich que 's tinga de entetindre ó moralisar.

Al dir donchs *gènero chico*, no volém doná á entendre'lo que aquest mot de sí significa, sino solsament lo que propiament pot anomenarse *chulapisme*. Aquellas pessas semi cómicas, semi-indecenas, que estant reproduhint per tot Espanya, las degradadas escenas dels barris baixos de Madrid; aquells *chulos toreros* y *manolas* que son com uns encants ambulans de compra y venda de amor y plahers, aquellas escenas tabernarias de *faca y pan* y *toros* aixó es lo que compreném ab el nom de *chulapisme* y *gènero chico*.

Menos mal que 's representin tals escenas als teatros de Castella y Andalucía, per més que sabém ben bé que 'l poble baix de Castella, res te de *chulapo*, puig aixó es cosa exclusiva del barris baixos de algunas grans capitals; pero á Catalunya, poble serio en tot, fins en lo cómich, si aixís pot dirse, es el *gènero chico* d' efectes deplorables, es (ó será al menos, sino se hi posa esmena) una de las con causas que farán tornar á menos nostra rassa.

No 'ns oposém á que 's portin á la escena las serenans costúms del nostre poble baix, ni tampoch que se 'l estudihi per la part cómica, pero no son ni serán may costúms catalanas aquellas degradadas escenas del actual *gènero chico*, que quant no son inmorals, son antitéticas al nostre caràcter actiu, práctic y previsor, ab aquells tipos que 'ns presentan de caracter musulmá, fatalista, gandul y esteril pera tota labor, moral ó material, digna y honrada.

El *gènero chico* (ab els *toros* y els *cafés cantants*) es un dels grans elements degeneradors de la nostra rassa y del nostre poble; y si no 'ns afanyém á desterrarlo, preparemnos á veure un poble decadent, sense iniciativa, com las rasses orientals y sémitas, sempre estacionadas. Desgraciadament be masa que n' hi há en la pobre Espanya de gent de aquesta, empaltada d' arábiga, rassa de la cual se ha dit que

mejor que en pié, está sentada;
mejor que sentada, echada
y mejor que echada, muerta...

Aquesta es la veritat, y es hora ja de regonexerla y obrar en consecuencia.

RAMON DE MONCADA.

CRONICA HUMORÍSTICA

—Dring!

—Ola qui hi deu haber?

Bona hora per fer visitas...
en fí veyam qui hi haurá...

—Dring!

— Esperat una mica...

—D. Boca Ceca...

Ets tú Paco?

D' ahont vens? quina alegría!
poch te creya á Barcelona!
Acostumat ab la vida,
segons diuhen regalada
casi igual que d' un ministre,
creya que no 't recordabas
de la teva Patria *xica*.

Tots els que á Madrid aneu
jo crech be, qu' os falsifican.

— Jo no soch falsificat;
com avans mon cor estima
eixa terra Catalana..

—Aixís m' agrada sentirte;
¿y que 't dú per Barcelona?

— Lo que tú no t' imaginas:
m' hi porta una huelga.

—¿Huelga?

que potse es la dels tranvías?

—Res d' aixó; cosa de fum.

—La del Carbó... donchs explicat.

—Es la huelga del tabaco.

— Fa huelga? quina alegría!

—Be vull dir dels fumadors;
que 't sembla? tú que n' opinas?

—Crech que la Tabacalera
es mal camí 'l que trepitja
y parlante francament,
crech que hi ha broma per días
perque noy els fumadors,

tots avuy estant que trinan. ■

¿Hont s' es vist aquet escandol?
per tot sentirás que cridan;

jo no fumo més! á fora
d' un plegat tanta injusticia!

—Comprench molt be lo que dius;
que tenen rahó quant cridan;
més veurás tú molt aviat
qu' encare qu' hagin fet Lligas
contra la Tabacalera
prompte á son pas s' humilian
y comprarán, fumarán
com fumaban fa dos días.

Mira, dit entre nosaltres

¿qu' es Espanya definida?

—Noy no ho sé, no m' hi he fichsat

—Donchs escoltam una mica.

Tens Madrid y altres ciutats
hont impera 'l caciquisme.

'Ls uns viuhén del poder

á costellas dels ministres

y aquestos viuhén del poble

que calla, paga y may mira

lo que 'ls costa las suadas

per hont han trobat *salida*.

Ve un impost exegerat...

al veurel lo poble crida

més lo govern no 'n fa cas

tira avant quant necessita;

y 'l poble, n' arrufa 'l nas

pro va y... paga desseguida

¿y d' aquet poble n' esperas

constancia sols quinze días?

—No 't recordas tú de quant

van estancar las cerillas?

¿que va fe 'l poble? cridar;

protegirne las botigas...

comprá *brikets* y altres cosas

que en las tendas se florían

y al cap de poch, l' entussiasme

va refredarse una mica

y al cap d' un mes ja tothom

tornaba á comprar cerillas.

—Pro 'l tabaco...

—Será igual

passarán dos ó tres días;

pro que al quart, ja 'l juro jo

que ab son aument no s' hi fichsan.

• • • • •
 • • • • •
 D'ia deu — Habem seguit
 ab mon company dotze estanchs
 y la resposta dels dotze
 ha sigut. — Si com avans.
 • • • • •
 Es dir que 'ls nobles proposits
 y aquellas veus tant vibrants

qu' exclamaban ¡jo no fumo!
 han sigut res; donchs avant.
 Poble espanyol, creume deset;
 no treguis la cara may
 y 'l lleó qu' avans pintabas
 en lo teu escut preuhat
 pots convertirlo en un burro
 menjant garrofas y ufals.

BOCA CECA.

A LA VORA DEL FOCH

Un *jove* calavera de marca major y príncep dels *solterons* las va donar, lo passat istiu, en seguir las moltas festas majors, que 'n los poblets de l' alta montanya se celebran. En una d' ellas va engrescarse en *fer el burro* (vull dir en jugar al joch que aixís s' anomena) y va retirar tant *d' hora*, que encare faltava una horeta escassa per sortir el sol. Per lo cual no va trobar casa ni casot que vulgués acullirlo, á pesar d' invocar á son favor tots los dimonis y diablons del infern.

Aixís, es, que *aquell gat vell*, pensá posar en práctica un medi que per cert no li era nou ni desconegut per poder auxiliar als seus ulls, que mal de son grat se li tancavan. Y veus aquí que ja tenim al *héroe* roncant com un porch assentat sota el pallé d' una masía que hi havia prop de l' estació del tren. Però el seu son fou molt curt, donchs lo despertaren las fortas picadas d' un estol de pussas, oriundas d' una numerosa familia de gitanos, amenantlo ab menjarse 'l de viu en viu.

Mentres estava batallant ab las sevas enemigas, que tenian estés lo seu camp de campanya en las sevas camas secas com un fluviol, xiula la máquina del primer tren; y ja teniu al bon home ficat dintre un vagó, que veigé desert, comensant las sevas operacions de táctica militar *antipussera*, traient-se los pantalons y surtint á la finestra espolsantlos d' alló més fort per desterrar á las sevas enemigas.

Mes, ¡desgracia fatal!... dona una giravolta el tren, bufa la tramontana, los cuxots dels pantalons quedan agafats als fils-ferros del telégrafo y ell queda *en cueros* ó camisola (tant se val) plorant sos pantalons y la targeta que tenia dintre sas butxacas.

Lo tren xiula, s' atura per fer altra estació y el *lázaro* surt á la finestra cridant que ningú puji, perquè el departament está tot plé.

Mes la estratagema surt malament. Lo conductor obra la portella y mentres tres senyors pujan en lo departament, lo *senyor* de *pega corra* y s' enfila sobre el banch, posantse arrupit com un aucell aixelat. Li demanan la targeta, l' home no respón, la gent acut á contemplar aquella trágica escena, se promou un esvalot y una parella de guardia-civils enmanilla al *solterón*, y fentlo passar per boig lo convida á dinar á la *cangri*.

¡Y tot per las pussas dels gitanos! ¡Tot per haver retirat massa matí!...
En lo pecat va trobar la penitencia... ¡Pobre solterón!

PATUNAYRE.

LA BARRETINA

¡Ignoscents!

(A MON AMICH ENRICH SAMSÓ)

Tot lo mon n' está voltat,
més si hi ha algú que no ho vol creurer
ab pochs mots li faré veurer
que completament va errat.

—
Aquell comerciant que ab bona
intenció, y aixó l' aterra,
creu á un ximple que li esguerra
lo negoci y l' ensarrona,
que li dongui 'ls quartos ferit,
aquest, y ningú s' hi oposa,
¿qué es més sino un poca-cosa
y un home molt *ignocent*?
Al pare que á sos fills mima,
que 'ls fa anar tots petimetres,
fentlos sabis sense lletras
y may res els hi escatima,
y després que está veyent
que son la perdició seva
no posa á sa déria treva,
ja podéu dirli:—*¡Ignocent!*..
La noya que 's creu bufona
omplint de polvos sa cara,
aixó fentla ser més rara,
donchs la fa semblá' á... una mona,
y 's creu que aixís lo jovent
la seguirá ab greu deliri...
qualsevol que aixís la miri
dirá ab llástima:—*¡Ignocent!*..
Aquell que 's deixa albardar
creyent lo que en certs diaris
escriuhen uns quans farsaris,
fins la Relligió deixar
mentre' enllustrat se va fent,
aixó prou que s' endevina,
lo qui així 'l veu, prompte atina
que es un pobre home *ignocent*.
Aquell que frente 'l balcó
de la novia ab alegría
s' está fent l' os cada día
fins que l' en treu lo bastó
que li dó 'l sogre amatent,

si 'l sentiú que 's queixa y crida,
li podeu dir desseguida,
boy compadintlo:—*¡Ignocent!*..
Lo polítich que sols mira
son partit per l' interés,
que, ab tal que vingan parnés,
no li fa res si delira,
que es un pillo es evident,
més per 'xó segueix sa tasca,
tan si risca com si rasca
no deixa de sé *ignocent*.
Aquell que com ase brama
contra la Relligió Santa,
y fa 'l sabi ab lábia tanta,
essentne sols de camama;
al senti 'l cridar tot fent
mil posturas y ximplesas,
qui no ignori sas baixesas
li pot ben dir:—*¡Ignocent!*..
Lo católich de llautó
que balls y cafés visita,
y si 'l reprenéu:—No quita,
respón, sols es diversió,—
encar' que 'l vejéu tot fent
lo santón, donças va á Missa,
com que al vici s' esclavissa,
també es un home *ignocent*.
L' estudiant que 'l curs passa
fent gresca y no anant á l' aula
y pe 'ls carrers fa lo maula
sens' pensar ab la carbassa
que li han de dá' al Juny vinent,
si cad' any fa la mateixa
y 'l sentiú després que 's queixa
podeu ben dirli:—*¡Ignocent!*..
Lo bordegás (Deu l' ampari)
que 's passeja cada día
com un gos, donchs ¡qui ho diría!
li fa mal l' os del *rosari*
es la riota de la gent
donças per un gandul passa,
y no cal barrinar massa
per veurer que es *ignocent*.
Aquell avaro mussol
que onsas ne te arreconadas
y no les treu d' enterradas

perque no las torri 'l sol,
quan com foll lo vejeu fent
mil petóns á sas perrucas,
ja podeu pensar:—No hi llucas,
ets un pobre home *ignocent*
Faig punt final, donchs si anés
continuant no acabaría...

ja ho veyeu clar com lo día:
lo mon d'ignocents ple n' es,
y així, ab aytals arguments,
he vingut á deduhir
que aquest mon se pot ben dir:
Lo regnat dels *Ignocents*.

JOSEPH DURÓ Y GILL.

ENTRE AMICHS

—Vaija, sempre llegint, com 's coneix que la feyna no t' espanta, ¡recristina! deu costarte un dineral los diaris que compres?

—Sis ó set rals cada vuid días, poca cosa per 'l paper que 'm donan.

—Be, ja ho entench, ta mare 't deu dir que 'ls compris per que per embolicar rodets y fils y betas deu venirhi mes que b^a.

—Calla, beneyt, calla no sé, perque xerras aixís y dispensam l' expresió, no veus qu' es per esclarir més y més lo meu criteri 'l quin avuy ja supera á tots 'ls de nostres companys, tanoca, no saps... ve vaiga no vull ferte un sermó pero si que vull preguntarte de quin paré ets sobre aixó, d' aquet sublim projecte de un teatro católich públich.

—Que dius, no t' entench.

—Si home d' instalar un teatro qual índole sigui la de representar dramas sumament católichs y de...

—Noy la primera noticia no 'n sabia rés, ja veurás com no compro may cap periódich. Ahont ho has llegit?

—Precisament are 'l llegía.

—¿Aixó?

—Sí, aquet periódich sen ocupa en un articlet ab el títul de *Un gran projecte* y á fé que ho es, y de veras, creho.

—Col que 't torri, casi mi farás engrescá, perque quant es tracta de l' escena católica, m' hi entussiasmo de tal manera... que la vritat, sembla que hi senti cert apreci; tú y quin títul te aquet periódich que parla d' aixó?

—Llegeix.

—¿Noy ¿LA BARRETINA? que ja torna á surtir?

—Veig que vas molt curt de noticias are mateix farà un mes y mitg, y encare no n' estabas enterat?

—¡Ja veurás! no m' hi encaparro, però haviám deixámel aquet número.

Noy está molt bé y á fe que ja uns articles y unas composicions ben fetetas.

—Si noy si, á mi m' agrada molt, es petit pró atreuit.

—Sí, vols dir, donchs la compraré, quant val quinze ó vint céntims.

—Tros de quoniam, no més cinch y encare hi regalan no se quantas planas de folletí.

—Mira aquell xicot la crida, vaig á comprarla. Adeu...

—Recordat que surt cada semana.

—Milló, encar que fos cada día.

S S. Y O.

NOTA.—Retirat de altres números per sobra d' original.

A la Tabacalera

Lema: *Prou fum*

¿Es á dir qu' heu apujat
lo tabaco? Está molt bé.
Donchs sí fins ara hé fumat
de avuy en 'llá s'ha acabat
vos dich que no fumaré.

Sols per punt ja gens no 'm raca
á ferho estich disidit,
fins ja he l lensat la petaca
á fora patir del pit
y afluxar de la butxaca

Y així parlant francament
no 'm causareu perjudici
puig per no pagar l' augment
de aquet vinticinch per cent,

prefereixo deixá 'l vici
Sí sí planto el fumar... mech
no estich per tanta música
de fumar, que 's lo que 'n trech?
escupint me torno sech
y la tós 'm mortifica

Gastar catorce durets
com feya per fum cad' any,
sembla re y son molt quartets
si me 'ls guardo-son aquets
y els tindré ab molt poch afany.

Es de l' única manera
que 'm pot dá á mí un nou progrés ..
Apuja la Tabacalera...
Pro jo no torno enredera
¡¡Ja está dit.... no fumo mes!!

CLÁ Y NET

DE TOT ARREU

No estranyin nostres corresponsals literaris si escursem algo las resenyas; que ho fem per dar cabuda al molt original que tenim.

— En lo Círcol Barcelonés d' Obrers tindrà lloch aquesta nit l' inauguració del saló d' espectacles ab lo drama en 3 actes «San Hermenegildo» y la pesa «A caball d' un gos.»

— Per avuy s' anuncia en lo Patronat del Obrer, lo drama «Los moneders falsos» y la comedia «Entre 'l menescal y 'l metje».

DE FORA

En l' Academia Católica de Sabadell tindrà lloch avuy l' estreno del drama en 3 actes «Iselda» original del celebrat escriptor en Joseph Abril Virgili.

— La Joventut Católica de Sant Quirse de Besora te anunciat per avuy la representació del drama «Los moneders falsos».

CORRESPONDENC A

Santiago Beleta.—L' hi agrahiriam se servis passar per nostre Redacció de 7 á 8.

Pau Roses.—Sentím no poder complaurel en l' inserció de la poesia porque va be; més n'hem rebut d' altres y qui es primer, es primé Respecte á las condicions que'ns demana,

serveixis passar de 7 á 8 per nostre Redacció.

Fuste; Bertrand; El Canari; Pastelas; Arevrec; Etnof Nany.—Veurem d' aprofitar algo. *Sense nas.* No va.

D. Ll. P.—No va. *Sagalet y Camas de fusta.* Han de cuydar més lo vers.

J. Costadeu—En la impossibilitat de poder aceptar sa invitació l'hi agrahirém nos comunicari sas impresions.

PASA TEMPS

*

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Nom de dona.
 3 3 2 5 4 7 8.—Fruyta.
 5 8 7 6 3 8.—Nom de dona.
 3 3 8 7 8.—Pels matalasos.
 5 6 3 4.—Fruyta.
 1 2 3.—Pera cusir se necessita.
 5 8.—Part del cós humá.
 4.—Vocal.

Japet.

FUGA DE VOCALS

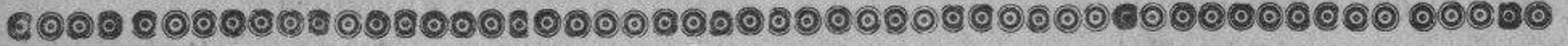
- . c. rt c. g. D. n B. pt st.
 l. v. . n d. . pr. g. nt. r:
 —¿C n. . x . D. n B. lt. s. r?—
 . ll d. g. . :—'L c. n. ch d. v. st.

Corre-Cuyta.

*

Las soluciones en el número próxim.

SOLUCIONS AL NÚMERO 7

A la xarada.—*A-me-ri-ca na.***KIOSKO POPULAR**

— Rambla del Centre —
 — devant del Restaurant Martín —

Lo **Kiosko Popular** dona desde cincn céntims de gasto un cupó y algún altre regalo. Te un catálech ab 1,000 obras diferentes catalanas y castellanas.

AVIS

A tots los que comprin lo próxim número de LA BARRETINA en lo **Kiosko Popular** se los hi donará un cupó, un paquet de sobres y un altre sobre ab 10 segells catalanistas diferentes.

SERVEYS DE LA COMPANYIA TRASATLANTICA DE BARCELONA

Duas expedicions mensuals á Cuba y Méxich, una del Nort y altra del Mediterrani.

Una expedició mensual á Centre América.

Una expedició mensual á Rio de la Plata.

Una expedició mensual al Brasil arribant fins al Pacífich.

Tretze expedicions anyals á Filipinas.

Una expedició mensual á Canarias.

Sis expedicions anyals á Fernando Poó.

156 expedicions anyals entre Cádiz y Tanger arribant fins á Algeciras y Gibraltar.

Las fetxas y escalas s' anunciarán oportunament.

Pera més informes, acudeixis als Agents de la Companyia

Francisco Badia, impresor Docter Dou, 14.—Barcelona